

nemcsak az egyetemtől elvont épületeket adnák vissza hamarabb eredeti rendelkezésüknek, hanem ez a rendkívüli nagyfokú munkanélküliség enyhítését is szolgálná.

A küldöttség először *Behlen* miniszterelnököt kereste fel a miniszterelnökségen. A küldöttség nevében *Somogyi Szilveszter* arra kérte a miniszterelnököt, mozgósítsa elő az egyetem építkezését a debrecenihez hasonlóan, mert Szeged is éppen olyan áldozatkészséggel sietett az egyetem költségeinek fedezésére, mint Debrecen.

A miniszterelnök válaszában teljes jóakarattal biztosította a küldöttséget és ígérte, hogy a kérelmet a lehetőséghez képest gyorsan és megfelelően fogja elintézni.

A küldöttség ezután *Herthy Miklós* kormányzóhoz ment, akinek legmagasabb támogatást kérte az egyetem ügyében.

Az egyetemi küldöttség számos tagja, köztük a főispán, a polgármester, a megyés püspök, *Várhelyi József* prelátus, az egyetem rektora és dékánjai egybeként kedden este, a féltizes gyorsan érkeztek vissza Szegedre. A szegedi újságírók közeledésükre megjelentek az állomáson, hogy magától a polgármestertől tudják meg a küldöttségjárás eredményét, mert a város közönsége joggal kíváncsi arra, hogy a kormány tagjai milyen álláspontot helyeztek az egyetemi építkezések dolgában. A polgármester azonban megtagadott minden felvilágosítást, hiába kérdezték az újságírók, minden kérdésre csak annyit mondott, hogy majd holnap kommunikát ad ki. Aztán beszállt az állomás előtt várakozó városi autókba és elrobogott.

A polgármester jóvoltából tehát a város közönsége legfeljebb csüörtökökn tudhatná meg, hogy milyen döntés történt kedden a szegedi egyetem ügyében.

„Eltözsdezte a püspök ur pénzét“.

Zadravecz István képviselőjének újabb levele P. Bónis Arkangyalhoz.

Budapest, április 20. A tegnapi levél után Zadravecz püspök jogi képviselője ma egy újabb levelet intézett a nyilvánosság előtt P. Bónis Arkangyalhoz. Az igen érdekes tartalmu levelet a püspökhöz közel álló déli lap közli:

Főtisztelendő P. Bónis Arkangyal ferencrendi szerzetes urnak Budapesten, Pannónia-szálló II. e. 58.

Főtisztelendő Ur!

Zadravecz István püspök ur öméltsága folyó évi április 8-án felszólította Önt, hogy a gondjaira bízott összegekről számoljon el. Ennek folytán Főtisztelendő ur folyó évi április 15-én egy nyugtát, számlákat és egyéb okmányokat tartalmazó csomagot hagyott öméltsága távollétében a Pasaréti-úti villában, amely csomag kísérő iratához van ugyan egy nagyobb részben nyugta nélküli tételekből álló felsorolás csatolva, de még az így feltűtelt végösszeg sem közölte meg azt az összeget, amelyről Ö a elszámolást tartozik.

Főtisztelendő ur 1924 augusztus 10-én egyéb összegeken felül ötszáz dollárt vetett át a püspök urtól, öméltságának a pénzügyminisztériummal szemben fennálló tartozása rendezésére. Ezt az összeget Ö akkor nem fizette be és kitéte püspökét — akinek azt referálta annak idején, hogy az így rendezve van — annak a kellemetlenségnek, hogy öméltsága a frankógy vádlanási tárgyalása előtt kapott hivatalos felszólítást régen rendezettnek hitt tartozása kiegyenlítésére. Ezt az összeget a püspök ur többszöri érélyes sürgetésére végre f. évi március hó 10-én, tehát közvetlenül a vádlanási tárgyalás előtt fizette be Főtisztelendő-

szeged a Nemzeti Bankba, de erre a célra nagyrésztben ismét öméltságnak az Ö neve alatt kezelt pénzt használta fel.

Főtisztelendő ur célzást tesz említett kísérő levelében arra, amit mások előtt is hangoztatott, hogy eltözsdezte a püspök ur pénzét. Ugyanekkor azonban más oldalról arról értesültem, hogy Ö, amidőn a klisék dolgában megidézték a rendőrségre, sietve egy százötvenmilliót letétjéről rendelkezett.

Eltekintve attól a legkritikusabb időben jelenkező kellemetlenségtől, amelybe Ö nagy-lelkű patrónusát azáltal sodorta, hogy a meghatározott rendelettel átvett ötszáz dollárt nem a kijelölt célra fordította, amidőn Főtisztelendő ur, akinek gazdálkodása püspöke vagyonának az Ö bevallása szerint is teljes elvesztését jelenti, a legegyszerűbb életet élő, nagynevű püspökével szemben Ö, az egyszerű ferencrendi szerzetes, a legutolsó dívat szerlat öltözködve, mindenütt megütközést keltő világi életet folytat, az a legkevesebb, amivel jövő-jével szemben tartozik, hogy a gondjaira bízott pénzekről pontos elszámolást adjon.

Ezennel felhívom tehát Főtisztelendő urat, hogy ezt a részletes elszámolást az Ö nevén létező vagy Ö által egyébként kezelt összegek eredetének pontos feltüntetésével folyó évi április huszonegödikéig címre megküldeni sziveskedjék.

Természetesen fentartom magamnak a jogot arra, hogy az elszámolás eredményességének biztosítására szükséges lépéseket már most megtegyem. Budapesten, 1926 ik év április 19-én. Dr. Dáár Béla.

Kártyázások és egy mindszeriti temetés.

A végéhez közeledik a Kelemen—Szakáts-pör bizonyítása. — Csüörtökökn megkezdődnek a pörbeszédék?

A Kelemen—Szakáts-pör keddi folytatolagos főtárgyalásán *Pollner Kálmán* volt az első tanu, majd *Ligeti Jenő* lapszerkesztő hallgatta ki a törvényszék. *Ligeti Jenő* csak hallomásból tud a regattabeli kártyázásokról és azt is csak hallomásból tudja, hogy azokban Szakáts is résztvett. Egy alkalommal cikket írt a regattabeli mulatozásokról, amelynek anyagát a szerkesztőségben megjelent panaszosok szolgáltaták.

Béla József női szabó tanu ugyancsak tud arról, hogy a regattában nagy mulatozások voltak. Csóti Imre, *Péter István* és *Kónya István* vámszedők a hidon teljes eltek szolgálatot. Tudnak a mulatozásokról, de azokon nem láttak semmi megbeíránkeztatni valóit.

Dr. *Grüner István* elmondja, hogy 1922-ben, vagy 1923 nyarán Szakáts Józseffel résztvett egy mindszeriti temetésen, ahol Szakáts gyászbeszédet mondott. Szakáts magaviselete ezen a temetésen egyáltalán nem volt megbotránkeztató. Az igaz, hogy Szakáts a temetés előtt, választói között megivott néhány spriccert, de ez nem látszott meg rajta. A temetőben nagy közönség előtt mondotta el gyászbeszédét. Beszéde költői szépségű volt s azon nem botránkeztolt meg senki.

Sirchich György közjegyző elmondotta ezután, hogy Szakátsot a legkorrektebb és legkomolyabb uriembernek ismeri. A kérdésekre elmondja, hogy *Becsey Józsefet* azért nem vetették fel a

kaszinóba, mert a kaszinó választmánya tudomást szerzett arról, hogy *Becsey lebujokban, sipisták között is kártyázott.*

Rózsa Béla komoly, szolid, rendes embernek ismeri Szakátsot és csak Kelemen könyvéből olvasta annak ellenkezőjét.

Wimmer Fülöp társadalmilag is sokat érintkezett Szakátsal. Kifogástalan uriembernek ismeri.

Bokor Pál helyettes polgármester, *Seide Rezső* altábornagy, *Kopasz Antal* plébános, *Pálffy József* nyug. árvaszéki elnök, *Kiss Ferenc* erdőfőtanácsos és *Bárkányi Zoltán* árvaszéki elnök, kivétel nélkül úgy nyilatkoztak, hogy Szakáts társadalmilag kifogástalan korrektégú uriember, aki ellen társadalmi tekintetekben semmi kifogás nem merült fel.

A tanukihallgatások után Szakáts válaszolva dr. *Grüner István* tanuvallomására kijelenti, hogy e vallomás némi ténybeli tévedéseket tartalmaz. Így nem felel meg a valóságnak, hogy ő a temetés előtt 8—10 spriccert ivott volna meg. Azt nem tagadja, hogy borozgatás volt a temetés előtt, de a koccintgatás apró poharakkal történt. Erre vonatkozólag kéri *Polgár Péter* kihallgatását, aki szintén résztvett a temetésen.

Szakáts József további előterjesztésében bizonyítás elrendelését kéri a könyv egy kitétele vonatkozólag, amely azt mondja, hogy

Kelemen Béla semmi nyugdíjat nem élvez miniszteri állása után. Bejelenté, hogy a belügyminisztériumtól nyert értesítése szerint *Kelemen Béla* igenis felvette miniszteri nyugdíját. A bizonyítás kiegészítését indítványozza *Kelemen nemességére* vonatkozóan is. A bizonyításkiegészítést célzó indítványoknak a törvényszék azonban nem adott helyet, mivel azok a főtárgyalás folyamán már tisztázódtak.

Polgár Péter tanu kihallgatása tisztázta a mindszeriti temetés körülményeit. *Polgár Péter* kihallgatása elején elmondotta, hogy a mindszeriti temetés 1923-ban történt s így a temetés és annak körülményei érdektelenek a tárgyalásra nézve, mivel a tárgyalás anyaga csak az 1919. és 1922 ik év közötti eseményekre szorítkozik.

A szerdai főtárgyalási napra a még ki nem hallgatott tanukat idézték meg, akiknek kihallgatásával a bizonyítás anyaga kimerült és végre megkezdődhetnek a vád- és védbeszédék.

Hiába, vagy hiában...

Kétórás vita a fogadalmi templom körül, amelyet végül is a muzeumigazgató dönt el.

Külső látszatra senki sem hinné, hogy a szegedi városháza legkomolyabb hivatalában, a mérnöki hivatalban történt az alábbi eset. Azért a többi városi hivatalok ne sértődjenek meg, elég komolyak azok is, de hát a dolog úgy áll, hogy a többi hivatal mind jogász teendőket végez, a jogász pedig olyan teremtvénye a világnak, aki mindennel foglalkozhatik, még műszaki dolgokkal is, nem áll neki rosszul. Ezért nem lehet annyira komolyan venni, mint például a mérnököket, akiknél az egyszerű az egyetlen egyszakaszos törvény. Szóval az történt, hogy a nagy mérnöki munkálatok közben egy nem mérnöki probléma is felmerült a mérnöki hivatal rajztáblái és logarlécje között, egy való-ságos irodalmi probléma, amelynek megoldása majdnem akkora gondot és fejtörést okozott, mintha az építendő új városi bérház felkének kiválasztásáról lett volna szó.

A probléma a fogadalmi templom körül merült fel. Amikor megkezdtek a két torony továbbépítését, 1924-ben *Foerk Ernő*nek eredeti ötlete támadt. A templombizottság egyik ülésén azt indítványozta, hogy a torony falának abba a részébe, ahol az építés 1914-ben megszakadt, az eredeti tervtől eltérve illesztessen be a város egy kópárkányt, amely körülfutná mindkét tornyot. A homlokzatra kerülő párkányokra pedig véssessen valami stilszerű jelmondatot. A templombizottság el is fogadta *Foerk Ernő* javaslatát és elhatározta, hogy a párkányra *Vörösmarty Mihály* Szózatjából véset egy idézetet, még pedig a következő sort: „Az nem lehet, hogy annyi szív hiába ontá vért”. A feliratok bevéssésére csak most került a sor, hogy megkezdtek az állványok lebontását és a mélyebben fekvő falrészek bevakolását. A baloldali toronyra jutott az idézet első része, a jobboldalira a második és a két évszám: 1914—1918-ig. A feliratok bevéssével már el is készültek a kőfaragó munkások. *Berzenczey Domokos* műszaki főtanácsosnak titokban megsugta valaki, hogy a *Foerk Ernő* által leírt feliratba hiba csuszott, mert *Vörösmarty* versében „hiában”-t írt, a torony emlékpárkányára ellenben „hiába”-t véstek, az „n” betű ki-maradt.

A bejelentésre nagy megrökönyödés keletkezett és megindult a vita, hogy melyik a helyes, betűszerinti idézet. Felkutatattak valahonnan két iskolakönyvet, az egyikben ott volt az „n” betű, a másikban nem. A mérnökök logarléccel próbálták elskandálni a jambusokat, de ezzel sem mentek sokra, mert a „hiába”-val is kijön a mérték, a „hiában”-nal is. Már sokan arra gondoltak, hogy le kell bontani a torony emlékpárkányát, amikor valakinek az a mentőötlete támadt, hogy a mindent tudó muzeumigazgatót, *Móra Ferencet* kell megkérdezni.

A műszaki főtanácsos fel is hívta telefonon *Mórát* és feltette előtte a kérdést: Hiába, vagy hiában? *Móra Ferenc* rövid gondolkodás után kijelentette, hogy a kérdés nem dönthető el, mert jó mind a két szó, a „hiában” is, meg a „hiába” is. Régebben úgy írták, talán *Vörösmarty* maga is így írta, hogy „Hiában ontá vért”, de később az n betű valahogy elkopott és ma már mindenütt úgy írják és úgy mondják, ahogy *Foerk Ernő* felírta a templom párkányára. A muzeumigazgató felvilágosítása után a mérnöki hivatal felfüggesztette a vitát, amely két teljes óráig tartott és belenyugodott abba, hogy úgy van jó, ahogy van.

Harry Piel
minden eddigi bravúrját felülmúlja a
Kaland az éjjeli expresszen